



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 654/2024-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (predtým Úrad špeciálnej prokuratúry Slovenskej republiky) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/3 Gv13/21/1000-79, proti postupu Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky, národnej kriminálnej agentúry (teraz Úradu boja proti organizovanej kriminalite) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-16/NKA-ZA3-2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) a Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry (ďalej aj „NAKA“) teraz Úradu boja proti organizovanej kriminalite (ďalej aj „ÚBOK“, spolu ďalej aj „porušovatelia“) v trestných konaniach označenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté konanie“). Žiada tiež prikázať v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať primerané finančné zadostučinenie od generálnej prokuratúry a ÚBOK po 5 000 eur od každého z nich a náhradu trov

právneho zastúpenia pred ústavným súdom, ktoré sú označené subjekty povinné zaplatiť spoločne a nerozdielne.

2. Následne sťažovateľka doplnila svoju ústavnú sťažnosť písomnými podaniami z 19. septembra 2024 a 21. októbra 2024, v ktorých v podstatnej časti len opakovane poukázala na doterajšiu dĺžku trestného konania formou numerického vyjadrenia zodpovedajúceho mesačnému časovému odstupe jednotlivých podaní (3 roky a 4 mesiace, 3 roky a 5 mesiacov, pozn.) a zmenila v časti petitu sumu požadovaného primeraného finančného zadostučinenia na sumu 5 700 eur od každého z označených subjektov (porušovateľov). Uviedla tiež, že trvá na nariadení ústneho pojednávania v konaní pred ústavným súdom, aby sa tým odstránil stav právnej neistoty voči obom porušovateľom. Tretie doplnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľka podala 19. novembra 2024 a, opakujúc svoje námietky vznesené v pôvodnej ústavnej sťažnosti, poukázala na to, že porušovateľ 2 stále ani len neurčil termín záverečného preštudovania trestného spisu a porušovateľ 1 stále nerozhodol o tom, ako bude s trestnou vecou sťažovateľky ako obvinenej naložený. V závere tohto podania zopakovala petit ústavnej sťažnosti s tým, že požiadavku na primerané finančné zadostučinenie zvýšila na 6 000 eur od každého z porušovateľov.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej doplnení a príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Západ, 3. oddelenia vyšetrovania (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ- 16/NKA-ZA3-2021 z 19. mája 2021 bolo proti sťažovateľke začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a súčasne jej bolo vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, a to pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona.

4. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“) č. k. 4Tp/14/2021-305 z 22. mája 2021 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2Tost 32/2021 zo 16. júna 2021 bolo rozhodnuté o vzatí sťažovateľky do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktorá začala sťažovateľke plynúť 19. mája 2021. Sťažovateľka podala na generálnej prokuratúre 25. augusta 2021 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorej prokurátor generálnej prokuratúry nevyhovel a 3. septembra 2021 predložil žiadosť na rozhodnutie Špecializovanému trestnému súdu so svojím stanoviskom na jej zamietnutie.

5. Prokurátor generálnej prokuratúry súčasne podal návrh v zmysle § 76 ods. 10 Trestného poriadku, aby u sťažovateľky sudca pre prípravné konanie rozhodol o jej ponechaní vo väzbe nad lehotu podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku, pretože sa proti sťažovateľke vedie trestné stíhanie aj pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu o predloženej žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu a návrhu prokurátora generálnej prokuratúry rozhodol uznesením sp. zn. 4Tp/14/2021 z 20. septembra 2021 tak, že ju zamietol, pretože dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s použitím § 76 ods. 9 Trestného poriadku v znení účinnom od 15. augusta 2021 u sťažovateľky ako obvinenej naďalej trvajú. Väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka, nebol prijatý písomný sľub sťažovateľky a žiadosť rodičov sťažovateľky o nahradenie väzby peňažnou zárukou bola zamietnutá. Ďalej sudca pre prípravné konanie o návrhu prokurátora generálnej prokuratúry

rozhodol tak, že sťažovateľku ponechal vo väzbe nad lehotu podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku a lehotu väzby sťažovateľky predĺžil do 18. decembra 2021 (ďalej len „uznesenie“). Proti uzneseniu sťažovateľka podala sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Tost/56/2021 z 18. októbra 2021, ktorým sťažnosť sťažovateľky zamietol.

6. Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. 4Tp/14/2021 z 30. novembra 2021 rozhodol o prepustení sťažovateľky z väzby na slobodu (§ 79 ods. 2 a 3 Trestného poriadku) a zamietol návrh prokurátora generálnej prokuratúry na predĺženie lehoty väzby sťažovateľky (§ 76 ods. 3 Trestného poriadku) a lehotu väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nepredĺžil. Proti predmetnému rozhodnutiu bola podaná sťažnosť prokurátora generálnej prokuratúry, ako aj jedného zo spoluobvinených (ktorého žiadosti o prepustenie nebolo vyhovené a lehota väzby bola predĺžená, pozn.). Sťažovateľka písomným podaním z 2. decembra 2021 vzniesla prostredníctvom svojho obhajcu námietku zaujatosti proti osobe sudcu JUDr. Jurajovi Klimentovi ako riadiacemu predsedovi senátu 5Tost najvyššieho súdu, ktorou sa domáhala vylúčenia jeho osoby z vykonávania úkonov trestného konania v jej trestnej veci. Najvyšší súd o podanej námietke rozhodol uznesením sp. zn. 5Tost/66/2021 z 8. decembra 2021, na základe ktorého sudca JUDr. Juraj Kliment nebol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľky. Následne rozhodol uznesením sp. zn. 5Tost/70/2021 z 9. decembra 2021, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4Tp/14/2021 z 30. novembra 2021, ktorým nebolo vyhovené námietkám sťažovateľky proti zápisniciam o realizovaných procesných úkonoch z 22. mája 2021 a 20. septembra 2021.

7. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5Tost/66/2021 z 9. decembra 2021 zamietol sťažnosť generálnej prokuratúry a spoluobvineného proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4Tp/14/2021 z 30. novembra 2021 (k tomu bližšie bod 6 odôvodnenia tohto uznesenia).

8. Sťažovateľka v prípravnom konaní navrhla doplniť dokazovanie podaním zo 14. septembra 2023 a 15. marca 2024, urobila tak aj na svojom výsluchu 20. júla 2023, 24. augusta 2023 a 5. septembra 2023 a tiež podala návrh na vylúčenie na samostatné konanie a na zastavenie trestného stíhania s podaním rozsiahlej argumentácie s poukazom na nedôvodnosť trestného stíhania a rozpory vo výpovediach svedkov. Vyšetrovateľ písomným podaním z 11. júna 2024 oznámil sťažovateľke, že ďalšie návrhy na výsluchy svedkov, ako aj návrh na vylúčenie sťažovateľky na samostatné konanie považuje za nedôvodný.

9. Sťažovateľka 4. júla 2024 podala na Krajskej prokuratúre v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku a na generálnej prokuratúre žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora krajskej prokuratúry podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku. O podanej žiadosti nie je dosiaľ rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa bodu 1 odôvodnenia tohto uznesenia, tvrdí tiež, že došlo k porušeniu jej práva na obhajobu podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku a k porušeniu zásady zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Požiadala aj o preskúmanie doterajšieho postupu vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora, keďže je presvedčená, že orgány činné v trestnom konaní od začatia jej

trestného stíhania nekonajú bezodkladne a v primeraných lehotách (aj keď na začiatku išlo zároveň o väzobnú vec), a to z dôvodu veľkých časových odstupov medzi jednotlivými výsluchmi či inými procesnými úkonmi v prípravnom konaní (čo bližšie nešpecifikuje).

11. Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že od výsluchu sťažovateľky uskutočneného 5. septembra 2023 a podania návrhu na doplnenie dokazovania 14. septembra 2023 nebol v trestnej veci sťažovateľky vykonaný žiadny úkon s výnimkou vyžiadania si hodnotiacich správ obvinených osôb a výpisov z registra trestov. Podľa sťažovateľky orgány činné v trestnom konaní tak postupujú so zbytočnými prietrahmi a v rozpore s § 2 ods. 7 Trestného poriadku, a teda v rozpore s právom na vybavenie trestnej veci v primeranej lehote a zároveň v rozpore s § 209 ods. 2 Trestného poriadku.

12. Poukazujúc na početnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k problematike zbytočných prietrahov, sťažovateľka zdôrazňuje, že od vznesenia obvinenia proti jej osobe (19. mája 2021) do momentu podania ústavnej sťažnosti nie je trestné konanie právoplatne skončené (3 roky a 3 mesiace), naopak, vec sa stále nachádza v prípravnom konaní.

13. Sťažovateľka zdôrazňuje, že trestné konanie je citlivým konaním s ohľadom na status sťažovateľky ako obvinenej a jeho neprimerané trvanie má vplyv na súkromný, rodinný aj pracovný život sťažovateľky, zároveň negatívne ovplyvňuje jej duševné a fyzické zdravie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv sťažovateľky postupom generálnej prokuratúry a NAKA (teraz ÚBOK) v trestnom konaní (v prípravnom konaní, pozn.), v ktorom má sťažovateľka postavenie obvinenej osoby.

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd v úvode predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky považoval za vhodné požiadať dotknuté orgány činné v trestnom konaní o vyjadrenie sa k jej obsahu (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde).

16.1. Úrad boja proti organizovanej kriminalite vo svojom vyjadrení z 5. septembra 2024 uviedol stanovisko vyšetrovateľa, ktorému bola do 31. augusta 2024 predmetná trestná vec pridelená pod ČVS: PPZ-16/NKA-ZA3-2021. Dňa 1. septembra 2024 po zániku pôvodného útvaru NAKA PPZ vznikol nový útvar ÚBOK PPZ. Od toho dňa bol uvedený vyšetrovateľ ustanovený do funkcie zástupcu riaditeľa protikorupčnej jednotky ÚBOK PPZ a stratil oprávnenie ako určený vyšetrovateľ v predmetnej trestnej veci. V najbližšej dobe, hneď ako to bude možné, dôjde k preprotokolovaniu všetkých trestných vecí vrátane tejto a bude určená vyšetrovateľka mjr. JUDr. Renáta Skoričová zaradená na ÚBOK PPZ, protikorupčná jednotka, expozitúra Západ. Predmetná vyšetrovateľka

vykoná bezodkladne všetky úkony (zmeny právnej kvalifikácie po zmenách v Trestnom zákone) a vyšetrovanie bude po preštudovaní spisu ukončené s príslušným návrhom. Súčasťou vyjadrenia bolo aj stanovisko vyšetrovateľa ČVS: PPZ-16/NKA-ZA3-2021 z 24. júla 2024 podané v zmysle § 230 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku dozorujúcemu prokurátorovi generálnej prokuratúry.

16.2. Generálna prokuratúra vo vyjadrení č. k. 2GÚp106/24/1000-6 z 11. septembra 2024 uviedla, že 4. júla 2024 jej bola podaná žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku a žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku. Prokurátor vykonávajúci dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní o žiadosti sťažovateľky podanej podľa § 210 ods.1 Trestného poriadku riadne konal a o svojich zisteniach ju upovedomil listom č. k. XX/2 Gv 221/24/1000-16 zo 4. septembra 2024. Súčasne ju informoval, že jej žiadosť podaná podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku (žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora) bude predložená na vybavenie nadriadenému prokurátorovi a v časti „predostretej obhajoby“ bude založená do vyšetrovacieho spisu. O tejto žiadosti aktuálne koná generálny prokurátor. Vzhľadom na to, že sťažovateľka po podaní už uvedených žiadostí podala aj ústavnú sťažnosť, pričom o jej žiadosti podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku prebieha riadne konanie, fotokópia jej ústavnej sťažnosti bola predložená k tomuto konaniu. Generálna prokuratúra ďalej, poukazujúc na uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 291/2024-14 z 30. mája 2024 a č. k. IV. ÚS 319/2024-14 z 25. júna 2024 (bod 10 – 14 odôvodnenia, pozn.), zdôraznila, že prieskumná právomoc generálneho prokurátora, ktorý aktuálne koná v režime podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku, by tak mala mať prednosť pred konaním o ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu generálna prokuratúra navrhuje ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť.

17. Sťažovateľka vo svojej replike z 24. októbra 2024 zotrvala na skutkovej, vecnej a právnej argumentácii obsiahnutej v podanej ústavnej sťažnosti z 19. augusta 2024, ako aj v predmetnom vyjadrení, zároveň udelila súhlas s prejednaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Zdôraznila, že dotknuté orgány činné v trestnom konaní neposkytli také argumenty, ktoré by z ústavnoprávneho hľadiska a z hľadiska aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru a im korelujúcej judikatúry ESLP ospravedlňovali nesústredený a neefektívny postup generálnej prokuratúry a NAKA (teraz ÚBOK), ako ani neefektívnu a ani neprimeranú dĺžku napadnutého konania. Uviedla, že vo všeobecnosti platí, že doba trvania trestného konania (jeho rýchlosť) sa posudzuje prísnejšie než doba konania (rýchlosť) v občianskoprávných veciach. Zopakovala argumenty obsiahnuté už v jej v predchádzajúcich podaniach (najmä vo vzťahu k nevyhoveniu žiadosti o vylúčenie jej veci na samostatné konanie) adresovaných ústavnému súdu. Svoju ústavnú sťažnosť považuje za dôvodnú a v záverečnom návrhu upravila výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia na sumu 5 000 eur od každého z porušovateľov.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 186/2010, I. ÚS 7/2023) a namietané porušenie označených práv sťažovateľa možno posudzovať spoločne.

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky postupom NAKA (teraz ÚBOK) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-16/NKA-ZA3-2021:

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak čl. 38 ods. 2 listiny a obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97, I. ÚS 10/98, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

20. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01). V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastolujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023).

21. V konkrétnej veci sťažovateľky sa trestné konanie nachádza vo fáze prípravného konania, a to od vznesenia obvinenia sp. zn. ČVS: PPZ-16/NKA-ZA3-2021 z 19. mája 2021, čo je doba trestného stíhania viac ako tri roky. Táto doba nekorešponduje s lehotou podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku (ktorá je lehotou poriadkovou) a nemožno ju považovať za krátku. Priebeh a dĺžka trvania prípravného konania vo fáze vyšetrovania sú však výrazne determinované charakterom trestnej činnosti, jej zložitou, časovým odstupom skutkov, množstvom osôb (spoluobvinených i svedkov) či dôkazných prostriedkov, ktoré si vyžadujú priebežnú analýzu a vyhodnocovanie. Na dĺžku vyšetrovania v neposlednom rade vplývajú aj objektívne skutočnosti. Prvou objektívnou skutočnosťou je novelizácia hmotnoprávnej úpravy (novela Trestného zákona prijatá 8. februára 2024), ktorá zmenila trestnosť korupčných trestných činov, čo ovplyvňuje aj trestnú zodpovednosť sťažovateľky a ktorej účinky boli premietnuté do praxe od 6. augusta 2024. Druhou objektívnou skutočnosťou je štrukturálna a personálna zmena v zložke Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pôvodne vyšetrojúcej trestný skutok sťažovateľky (NAKA, pozn.). Ústavný súd sťažovateľke na tomto mieste pripomína, že otázku posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) nemožno vnímať, resp. vyjadriť čisto len numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitou veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania [m. m. I. ÚS 18/2021 (ZNaU 69/2021)].

22. Osobitne v trestných veciach, pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, čl. 6 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva. Správanie sťažovateľa však predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorá nemôže byť pripisovaná na ťarchu štátu a ktorá sa musí zohľadniť pri posudzovaní, či dĺžka konania je primeraná (Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982, sťažnosť č. 8130/78, bod 82). Európsky súd pre ľudské práva taktiež zohľadňuje úmysel sťažovateľa predlžovať konanie, keď táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

23. Ústavný súd opakovane judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do jeho konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd uplatnených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (I. ÚS 314/09, IV. ÚS 352/2020).

24. Z obsahu ústavnej sťažnosti a ostatného spisového materiálu je zrejmé, že sťažovateľka podala 4. júla 2024 žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 ods.1 Trestného poriadku, ktorá bola vybavená dozorujúcim prokurátorom písomným vyrozmútením č. k. XX/2 Gv 221/24/1000-16 zo 4. septembra 2024. Dozorujúci prokurátor konštatoval, že postup vyšetrovateľa považuje za zákonný a správny nevyžadujúci prijatie ďalších opatrení prokurátora. Posúdením chronológie jednotlivých vyšetrovacích úkonov, časových odstupov jednotlivých výsluchov sťažovateľky, z ktorých vzišiel jej ostatný návrh na doplnenie dokazovania (20. júla 2023, 24. augusta 2023 a 5. septembra 2023) naposledy predostretý 15. marca 2024 a postup vyšetrovateľa pri oboznámení sťažovateľky o nevyhovení jej žiadosti na doplnenie dokazovania (11. júna 2024) ústavný súd nateraz nevzhliadol existenciu takých prietáhov v prípravnom konaní, ktoré by dosahovali požadovanú ústavnoprávnu intenzitu. Je zrejmé, že po legislatívnej zmene v oblasti trestného práva (k tomu bližšie bod 22 odôvodnenia tohto uznesenia) prípravné konanie smeruje k jeho skončeniu určením termínu na záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu. Komplexným posúdením veci sťažovateľky ústavný súd v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o porušení jej základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, poukazujúc na postup orgánov činných v trestnom konaní z hľadiska existencie zbytočných prietáhov a dĺžky trvania prípravného konania, treba uviesť, že v systematike ústavy, ako aj listiny sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). Ak teda porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva sťažovateľov nielen na včasnú súdnu ochranu, ale zasiahlo sa už aj do samotnej podstaty práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (IV. ÚS 268/2012).

26. Keďže sťažovateľka odôvodňuje zásah do svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 3 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru porušením svojho základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súvislosti s ktorými ústavný súd dospel k záveru o ich zjavnej neopodstatnenosti, uvedený záver platí rovnako aj na označené práva sťažovateľky.

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod č. k. VII/3 Gv 13/21/1000-79:

27. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity. To znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z podstaty tejto ústavnej konštrukcie nepochybne vyplýva, že predmetom ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu môže byť (v zásade) len také rozhodnutie, prípadne postup orgánu verejnej moci, proti ktorému už sťažovateľ v danom prípade nemá k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon o ústavnom súde“); m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016 a I. ÚS 665/2016].

28. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže, resp. mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

29. Ako z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, sťažovateľka podala 4. júla 2024 žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku a tiež žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora generálnej prokuratúry podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku, ktorá dosiaľ nebola vybavená.

30. Predmetný právny prostriedok ochrany bol zavedený zákonom č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 15. marca 2024, na základe ktorého bola v § 210

Trestného poriadku doplnená možnosť domáhať sa ochrany svojich práv žiadosťou o odstránenie prieťahov alebo iných nedostatkov v postupe prokurátora pri vykonávaní jeho pôsobnosti v prípravnom konaní, ktorú vybavuje prokurátor bezprostredne nadriadenej prokuratúry, ktorý je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

31. Sťažovateľka sa nemôže obrátiť s opravným prostriedkom na iný orgán verejnej moci a zároveň s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, keď oba procesne oslovené orgány môžu dospieť k rôznym záverom o tej istej otázke vo vzťahu k identickému preskúmanému rozhodnutiu alebo postupu (vrátane otázky pôsobnosti orgánu konajúceho paralelne s ústavným súdom). Uvedené prichádza do úvahy a právomoc ústavného súdu môže byť prípadne založená len pri prieskume postupu alebo rozhodnutia orgánu, na ktorý sa sťažovateľka finálne obrátila. Inými slovami, ústavný súd nemôže hodnotiť, či bola procesná iniciatíva sťažovateľky (predchádzajúca ústavnej sťažnosti alebo súbežná s ňou) orientovaná správne (zákonne v dimenzii ústavnej udržateľnosti) inak ako prieskumom reakcie dotknutého orgánu na prostriedok nápravy uplatnený sťažovateľkou proti tomuto orgánu (zásada subsidiarity právomoci ústavného súdu chronicky zdôrazňovaná v jeho judikatúre).

32. Prieskumná právomoc generálnej prokuratúry (resp. generálneho prokurátora) návrhovo konštituovaná sťažovateľkou (k tomu bližšie bod 16.2. odôvodnenia tohto uznesenia) je teda určujúca pre vylúčenie právomoci ústavného súdu preskúmať postup označených subjektov, keďže predchádza jeho právomoci, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

33. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

34. Celkom na záver na okraj veci s poukazom na rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 143/2022 nedá ústavnému súdu znova nedodať, že ústavná sťažnosť sťažovateľky doručená mu 19. augusta 2024 bola dosiaľ doplnená už troma ďalšími podaniami doručenými 19. septembra 2024, 21. októbra 2024 a 19. novembra 2024, v ktorých je jedinou informáciou aktuálne vyčíslenie dĺžky napadnutého konania od vznesenia obvinenia, ktorú si ústavný súd tiež dokáže vypočítať, a zvýšenie požadovaného primeraného finančného zadostučinenia o 1 000 eur, resp. spolu o 2 000 eur, čo aj v tomto prípade vyvoláva otázku zmyslu takéhoto podania. K dobe trvania napadnutého konania numerickým vyjadrením ústavný súd navyše poukazuje aj na rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 18/2021 (ZNaU 69/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu